

prima instanță: C. Cheptea
instanța de apel: A. Gheorghieș, A. Albu, A. Toderaș

nr. 2ra-1619/16

DECIZIE

05 octombrie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președinte, judecătorul
Judecătorii

Valeriu Doagă
Iuliana Oprea
Galina Stratulat
Oleg Sternioală
Ala Cobăneanu

examinând recursurile declarate de Procurorul interimar în Procuratura raionului Sîngerei în interesele lui Vasile Zgardan și de către Vasile Zgardan în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a Procurorului în Procuratura raionului Sîngerei în interesele lui Vasile Zgardan împotriva lui Afanasi Tcaci cu privire la anularea contractului de donație împotriva deciziei Curții de Apel Bălți din 29 martie 2016, prin care a fost respins apelul declarat de Procurorul în Procuratura raionului Sîngerei în interesele lui Vasile Zgardan și menținută hotărârea Judecătoriei Sîngerei din 02 decembrie 2015

constată:

La 09 iunie 2014, Procurorul în Procuratura raionului Sîngerei a depus în interesele lui Vasile Zgardan cerere de chemare împotriva lui Afanasi Tcaci, intervenienți accesorii Tatiana Nesterova și notarul public Galina Horoșaiia cu privire la anularea contractului de donație.

În motivarea acțiunii a invocat că la 13 decembrie 2013, Vasile Zgardan s-a adresat la Procuratura raionului Sîngerei cu o cerere prin care a solicitat implicarea organelor de drept în soluționarea litigiului cu privire declararea nulității contractului de donație încheiat între Afanasi Tcaci și Tatiana Nesterova.

Afirmă că în urma controlului s-a constatat că la 27 noiembrie 2009 Judecătoria or. Strășeni 1-a declarat vinovat pe Afanasi Tcaci de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 263 alin. (3) lit. a) CP cu aplicarea pedepsei sub forma de închisoare pe un termen de 3 ani și privarea de a conduce mijloace de transport pe un termen de 4 ani.

Sușține că în conformitate cu art. 90 CP, inculpatului Afanasi Tcaci i-a fost suspendată executarea pedepsei aplicate pe un termen de probă de 1 an. S-a încasat de la Afanasi Tcaci în beneficiul lui Vasile Zgardan prejudiciul material în sumă de 29 820 lei, iar la 23 aprilie 2013 prin hotărâre judecătorească a fost încasat prejudiciul în sumă de 38 114 lei în beneficiul lui Vasile Zgardan.

În această ordine de idei, în cadrul controlului s-a constatat că la 11 mai 2010 Afanasi Tcaci, prin contractul de donație nr. 2052 a dăruit fiicei sale Tatiana Nesterova casa individuală de locuit, și anume: lit. C cu suprafața de 94, 2 m.p. cu numărul cadastral 7401504.044.01; cu dependentele lit. C-02-șură-S-13,3 m" cu numărul cadastral 7401504.044.02; lit. C-02-beci-S-8,1 m²; lit. C-04-șopron-S-8,1 m și secortul de pământ cu destinație pentru construcție cu fertilitatea de 52, 0 grade în mărime de 0, 0913 ha pe care se amplasează casa de locuit și dependentele cu adresa: R. Moldova or. Sîngerei str. Florilor, nr. 6 cu numărul cadastral 7401504044.

Subliniază că potrivit informației prezentate de Primăria or. Sîngerei în prezent Afanasi Tcaci, anul nașterii 1934 locuiește în or. Sîngerei, str. Florilor, 6 împreună cu feciorul Boris Tcaci anul nașterii 1961, care este bolnav. Casa din anul 2010 este înregistrată după fiica sa, Tatiana Nesterova, care în prezent nu se află pe teritoriul primăriei.

Explică că prin contractul de donație perfectat între Tatiana Nesterova și Afanasi Tcaci, a fost urmărită tănuirea bunurilor de la executarea hotărârilor de judecată invocate mai sus.

Menționează că Afanasi Tcaci a continuat să locuiască în locuința donată, deci nu se atestă careva modificări ale relațiilor patrimoniale între părțile contractului, prin urmare nu s-au produse careva efecte juridice.

Mai invocă că exercitarea drepturilor și obligațiilor se bazează pe o serie de principii care reprezintă niște cerințe generale înaintate titularilor de drepturi și obligații. Astfel, potrivit dispozițiilor legale, persoanele fizice și juridice își exercită drepturile și își execută obligațiile cu bună credință, în acord cu legea, contractul, cu ordinea publică și bunele moravuri.

Relevă că în circumstanțele create, acțiunile lui Afanasi Tcaci care prin tertipul „donației patrimoniului său fiicei sale” neglijează în totalitate principiul bunei-credințe, sunt de a se eschiva în așa fel de la obligația de despăgubire a victimei Vasile Zgardan.

Își întemeiază pretențiile în baza dispozițiilor art. 9, 11, 220, 221, 827-838 CC, art. 14, 17, din Legea cu privire la Procuratură, art. 71 alin. (2), 38, 166, 167, 174 CPC.

Solicită admiterea acțiunii, anularea contractului de donație nr. 2052 din 11 mai 2010 înregistrat în Registrul bunurilor imobile cu nr. 7401/10/5124, cu numărul cadastral 7401504044.

Prin hotărârea Judecătoriei Sîngerei din 02 decembrie 2015, acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată.

Prin decizia Curții de Apel Bălți din 29 martie 2016, a fost respins apelul declarat de Procurorul în Procuratura raionului Sîngerei în interesele apelantului Zgardan Vasile și menținută hotărârea primei instanțe.

La 18 mai 2016, prin intermediul Oficiului Poștal Vasile Zgardan a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe cu emiterea unei noi hotărâri prin care să fie admisă acțiunea.

În motivarea recursului a invocat dezacordul cu decizia recurată considerând-o ilegală și neîntemeiată.

Obiectează că instanța de apel nu s-a expus asupra tuturor circumstanțelor pricinii, având o poziție unilaterală, nu a examinat și nu a dat apreciere obiectivă la toate probele din dosar.

Având în vedere prevederile art. 130 CPC, susține că instanțele ierarhic inferioare nu au purces la cercetarea multiaspectuală a cauzei și nu au apreciat în modul cuvenit probele prezentate în favoarea nulității contractului de donație ca obiect al litigiului.

Remarcă că Afanasi Tcaci prin contractul de donație perfectat între el și fiica sa a avut drept scop tănuirea bunurilor de la urmărirea pentru executarea hotărârilor de judecată.

La 13 iunie 2016, prin intermediul Oficiului Poștal, Procurorul interimar în Procuratura raionului Sîngerei, Constantin Șușu în interesele lui Zgardan Vasile, a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe cu emiterea unei noi hotărâri de admitere a acțiunii.

În motivarea recursului a invocat dezacordul cu decizia recurată considerând-o ilegală și neîntemeiată.

Afirmă că, atât instanța de fond cât și cea de apel nu au examinat multilateral cazul, expunându-se eronat asupra circumstanțelor pricinii, ca rezultat acțiunea a fost respinsă nejustificat.

Relevă că prin art. 221 CC actul juridic încheiat fără intenția de a produce efecte juridice (actul juridic fictiv) este nul.

În speță, Afanasi Tcaci prin contractul de donație încheiat nu a urmărit producerea efectelor juridice, ci doar a încercat să se eschiveze de la executarea hotărârilor judecătorești prin care este obligat la repararea prejudiciului material față de Vasile Zgardan.

În context, menționează că încheierea contractului de donație nr. 2052 din 11 mai 2010, de către Afanasi Tcaci, prin care acesta a donat fiicei sale Tatiana Nesterova bunul imobil cu numărul cadastral 7401504044, din str. Florilor 6, or. Sîngerei este efectuată cu încălcarea principiilor bunei-credințe și a bunelor moravuri.

La 05 septembrie 2016, prin intermediul Oficiului Poștal, Afanasi Tcaci și Tatiana Nesterova, reprezentați de către avocatul Nicolae Malanciuc au depus referință la cererile de recurs declarate de către Vasile Zgardan și Procurorul

interimar în Procuratura raionului Sîngerei în interesele lui Vasile Zgardan, prin care au solicitat respingerea recursurilor ca neîntemeiate și nefondate.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Din materialele dosarului rezultă că copia deciziei recurate a fost expediată în adresa părților, fapt confirmat prin scrisoarea de însoțire (f. d. 215, vol. I) și care a fost recepționată de către recurenți la 05 mai 2015 (f. d. 216-217 vol. I).

Astfel, se constată că recurenții s-au conformat prevederilor legale și au declarat recursurile împotriva deciziei Curții de Apel Bălți din 29 martie 2016, în termenul legal.

În conformitate cu art. 444 CPC, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că recursurile declarate de Vasile Zgardan și Procurorul interimar în Procuratura raionului Sîngerei, Constantin Șuşu în interesele lui Vasile Zgardan sunt întemeiate și care urmează a fi admise, din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, pronunțând o nouă hotărâre.

După cum rezultă din materialele pricinii, înaintând acțiunea în judecată împotriva lui Afanasi Tcaci, Procurorul în Procuratura raionului Sîngerei, în interesele lui Vasile Zgardan, a solicitat anularea contractului de donație nr. 2052 din 11 mai 2010 înregistrat în Registrul bunurilor imobile cu nr. 7401/10/5124, cu numărul cadastral 7401504044.

Fiind investită cu judecarea pricinii în cauză prima instanță a ajuns la concluzia netemeinicii acțiunii, respingând-o, soluție care a fost menținută și de instanța de apel.

Astfel, instanța de apel cu referire la prevederile art. 827, 221 Cod civil a stabilit că din circumstanțele cauzei nu există dubii în fictivitatea contractului de donație, or, noul proprietar nu este obligat să locuiască în imobilul dobândit sub orice formă nu s-ar manifesta modalitatea de dobândire a bunului imobil.

A mai constatat instanța de apel că tranzacția a fost cu intenția de a produce efecte, fiind o manifestare a voinței de bună credință a părților contractante.

Verificând legalitatea și temeinicia hotărârilor instanțelor ierarhic inferioare în raport cu criticele formulate în recurs și materialul probator, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție conchide că soluția instanțelor de judecată cu privire la respingerea integrală a cererii de chemare în judecată este una greșită, rezultată din aprecierea incorectă a materialului probator și interpretarea eronată a normelor de drept material.

În susținerea opiniei enunțate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție reține prevederile art. 827 alin. (1) CPC, potrivit cărora, prin contract de donație, o parte (donator) se obligă să

mărească din contul patrimoniului său, cu titlu gratuit, patrimoniul celeilalte părți (donatar).

Conform art. 117 alin. (1) Cod civil, nulitatea absolută a actului juridic poate fi invocată de orice persoană care are un interes născut și actual. Instanța de judecată o invocă din oficiu.

Iar, conform art. 221 alin. (1) Cod civil, actul juridic încheiat fără intenția de a produce efecte juridice (actul juridic fictiv) este nul.

În interpretarea corectă a normei enunțate, instanța de recurs relevă că actele juridice fictive au menirea să creeze o aparență juridică pentru terți și implică o neconcordanță intenționată între voința reală și voința declarată, care are ca scop amăgirea terților.

Astfel, actul juridic încheiat fără intenția de a produce efecte juridice (actul juridic fictiv) este lovit de nulitate absolută, deoarece în cazul acestui act lipsește unul din elementele definiției ale actului juridic consfințit în art. 195 – intenția de a da naștere, modica, sau stinge drepturi și obligații civile. Manifestarea de voință în cazul actului juridic fictiv este falsă și are ca scop inducerea în eroare a altor persoane, creând aparența existenței actului juridic în realitate.

Raportând la caz prevederile enunțate, instanța de recurs conchide că, deși la 11 mai 2010, între Afanasi Tcaci în calitate de donator, prin care a donat fiicei sale Tatiana Nesterova a fost încheiat contractul de donație nr. 2052 a bunului imobil și anume casa de locuit individuală lit. C – 01 cu suprafața de 94,2 m.p., cu nr. cadastral 7401504.044.01, cu dependentele lit. C-02-șură-S-13,3 m.p., cu numărul cadastral 7401504.044.02, lit. C-02-beci-S-8,1 m.p., lit. C-03-garaj-S-18,0 m.p., cu numărul cadastral 7401504.044.03, lit. C-04-șură-S-17,6 m.p., lit. C-04-șopron-S-8,1 m.p. și sectorul de pământ de pământ cu destinație pentru construcții cu fertilitatea de 52,0 grade, în mărime de 0,0913 ha, pe care se amplasează casa de locuit și dependentele cu adresa: R. Moldova, or. Sîngerei, str. Florilor nr. 6, numărul cadastral – 7401504044 (f. d. 7-8 vol. I), acesta, nu justifică realitatea unei asemenea convenții, în situația în care în speță contractul de donație enunțat a fost încheiat fără intenția de a produce efecte juridice și a avut drept scop eschivarea lui Afanasi Tcaci de la repararea prejudiciilor stabilite prin hotărâre judecătorească.

Or, materialele dosarului atestă cu certitudine că prin sentința Judecătoriei Sîngerei din 27 noiembrie 2009, Afanasi Tcaci a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute la art. 264 alin. (3) lit. a) Cod penal și dispusă încasarea din contul acestuia în beneficiul lui Vasile Zgardan a sumei de 29 820,47 lei cu titlu de prejudicii materiale (f. d. 11-12 vol. I).

După pronunțarea sentinței menționate, la 11 mai 2010, Afanasi Tcaci a încheiat la biroul notarului public Galina Horoșoia, contractul de donație nr. 2052, prin care a donat fiicei sale Tatiana Nesterova, casa de locuit individuală și construcțiile anexe situate în or. Sîngerei, str. Florilor 6.

Ulterior, prin hotărârea Judecătoriei Sîngerei din 23 aprilie 2013, a fost încasată din contul lui Afanasi Tcaci în beneficiul lui Vasile Zgardan suma de 8114,12 lei cu titlu de prejudiciu material și suma de 30 000 lei cu titlu de prejudiciu moral (f. d. 13 vol. I).

Așa dar, ambele documente executorii au fost transmise spre executare, intentată procedura de executare, iar în consecință a fost transmis în contul creditorului Vasile Zgardan automobilul de model Vaz 21063 nr/î SG AB 043 ce aparține lui Afanasi Tcaci, evaluat la prețul de 14960 lei. Din motivul lipsei altor bunuri ce ar aparține debitorului și care ar fi fost posibil de urmărit, documentul executoriu a fost restituit creditorului (f. d. 9 vol. I).

În acest context, instanța de recurs relevă că, deși Afanasi Tcaci cunoștea despre existența sentinței Judecătorei Sîngerei din 27 noiembrie 2009, prin care a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute la art. 264 alin. (3) lit. a) CPC și dispusă încasarea din contul acestuia în beneficiul lui Vasile Zgardan a sumei de 29820,47 lei cu titlu de prejudicii materiale, acesta cu rea-credință, cu scopul de a se eschiva de la executarea hotărârii judecătorești, la 11 mai 2010 a donat bunurile sale imobile situate în or. Sîngerei, str. Florilor 6, fiicei sale Tatiana Nesterova.

Acțiunile de rea-credință ale intimatului se confirmă prin faptul că bunurile sale au trecut formal pe numele fiicei sale Tatiana Nesterova, dânsul rămânând de facto să locuiască în imobilul donat, fapt ce se atestă și prin contractul de chirie a spațiului locativ încheiat la 05 martie 2012 între Tatiana Nesterova și Afanasi Tcaci (f. d. 140 vol. I).

Ca consecință, în circumstanțele descrise este indubitabil că contractul de donație a fost încheiat între părți fără intenția de a da naștere, modifica sau stinge drepturi și obligații civile – elementele definitorii ale actului juridic în sensul art. 195 Cod civil, ci doar a creat aparența existenței actului juridic în realitate, existând o neconcordanță între voința reală și cea declarată a părților contractuale.

În asemenea împrejurări, instanța de recurs, în temeiul art. 217 alin. (1) Cod civil, coroborat cu art. 221 Cod civil, ajunge la concluzia că cele invocate mai sus constituie motiv suficient pentru a conchide că contractul de donație nr. 2052 din 11 mai 2010, reprezintă un act juridic fictiv, prin urmare și temei de a constata nulitatea acestuia în baza art. 217 Cod civil.

Față de cele ce preced, instanța de recurs consideră că decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe ca fiind neîntemeiate, emise cu aplicarea eronată a normelor de drept material, fapt ce impune necesitatea admiterii recursurilor, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe și emiterii noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) art. 445 alin. (3) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

decide :

Se admit recursurile declarate de Procurorul interimar în Procuratura raionului Sîngerei în interesele lui Vasile Zgardan și de către Vasile Zgardan.

Se casează decizia Curții de Apel Bălți din 29 martie 2016 și hotărârea Judecătorei Sîngerei din 02 decembrie 2015, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a Procurorului în Procuratura raionului Sîngerei în interesele

lui Vasile Zgardan împotriva lui Afanasi Tcaci cu privire la anularea contractului de donație și se emite o nouă hotărâre prin care:

Se admite acțiunea Procurorului în Procuratura raionului Sîngerei în interesele lui Vasile Zgardan împotriva lui Afanasi Tcaci cu privire la anularea contractului de donație.

Se declară nul contractul de donație nr. 2052, încheiat la 11 mai 2010 între Afanasi Tcaci în calitate de donator și Tatiana Nesterova în calitate de donatar, înregistrat în Registrul bunurilor imobile cu nr. 7401/10/5124, cu numărul cadastral 7401504044.

Decizia este irevocabilă.

Președinte, judecătorul

Valeriu Doagă

Judecătorii

Iuliana Oprea

Galina Stratulat

Oleg Sternioală

Ala Cobăneanu